

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל).

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל

גליון
181

שב"ק פר' ויק"פ כ"ה אדר תש"פ

דף ט"ו ע"א

י"ח דבר בו ביום נחלקו ב"ה על ב"ש, ופסקו כב"ש משום שרבו על ב"ה, למחר הושוו ב"ה והודו לב"ש.

ג' מקומות נחלקו שמאי והלל

שיעור חלה. לשמאי לוקחים חלה מעיסה במידת קב להלל מקביים לחכמים בקב ומחצה, משרבו המידות והוסיפו שתות אמרו חמשת רבעים של קב (כקב ומחצה שלפני כן), ולרבי יוסי בחמשת רבעים ועוד.

שיעור מים שאובים הפוסל מקוה בתחילתה, להלל מלא הין - י"ב לוג. לשמאי ט' קב - ל"ו לוג. ובשם שמעיה ואבטליון העידו ששלשה לוג וקיימו חכמים דבריהם.

נשים הרואות דם נידה ממתית חיישין, לשמאי משעת ראייתה, להלל מאז שפקדה ובדקה פעם אחרונה ונמצאת טהורה, לחכמים או מעת לעת או מפקידה לפקידה והולכים אחר הקל שבשניהם.

לא מנו פלוגתות בין שמאי והלל אלא בדבר שלא נחלקו רבוותא הראשונים לכן לא מנו פלוגתתם אם סומכין קרבנות ביו"ט, וכן לא מנו פלוגתתם בבוצר ענבים לגת אם מוכשרים לקבל טומאה מחמת יין הנדלף מהן על גביהן, דהלל הודה לב"ש דהוכשרו.

רבי ישמעאל ב"ר יוסי אמר בשם אביו, ק"פ שנה לפני החורבן פשטה מלכות רומי הרשעה על ישראל, פ' שנה לפני החורבן גזרו טומאה על ארץ העמים וכל זכוכית, מ' שנה לפני החורבן גלתה סנהדרין מלשכת הגזית וישבה בחנויות, כלומר שלא דנו עוד דיני נפשות, אבל קנסות דנו כל זמן שהיו סמוכים.

דף ט"ו ע"ב

טומאת ארץ העמים, יוסי בן יעזר ויוסי בן יוחנן גזרו על גושה לתלות, שאם נגע בה תרומה לא אוכלין ולא שורפין, ועל אירה לא גזרו, רבנן דפ' שנה קודם החורבן גזרו גם על אירה לתלות, ובאושא גזרו על גושה לשרוף.

ידיים תחילת גזירתן הייתה דסתם ידיים שנגעו בתרומה ישרוף, אבל שאר טומאות דרבנן כגון ארץ העמים לא גזרו מתחילה לשרוף.

על ו' ספיקות שורפין תרומה. בית הפרס, עפר הבא מארץ העמים, בגדי ע"ה, סתם כלים הנמצאים, סתם רוק, מי רגלים ספק שמא של אדם זב הוא אפילו המי רגלים עומד אצל בהמה, לת"ק רק אם ודאי נגע, לרבי יוסי אף על ספק נגע ברה"י, לחכמים ספק נגיעה ברה"י תולין ברה"י טהורין.

כלי זכוכית גזרו רבנן טומאה הואיל ותחילתן ברייתן מן החול ככלי חרס.

חציצה בטבילת כלי זכוכית (דחלקין הן), הוא רק דבר הנדבק טובא כגון זפת משא"כ דבר הנופל מאליו אינו מקפיד ואינו חוצץ.

כלי זכוכית שניקב נתבטל מהן תורת כלי, הטיף לתוכו אבר לר"מ הולכין אחר המעמיד ודינו ככלי מתכת, חכמים מטהרין.

יום א' פר' ויקרא כ"ו אדר תש"פ

דף ט"ז ע"א

כלי חרס וכלי נתר טומאתן שווה, הכלי נטמא אם נכנס טומאה באוירן, ומטמאין אוכלין שנכנס לאוירן מאויריהן, נטמאין מאחוריהן אם נכנס טומאה בתוך חקק מבחוץ של הכלי, ואין נטמאין מגביהן, ושבירתן מטהרתן.

כלי מתכות פשוטיהן ומקבליהן נטמאין, נשברו טהרו, חזר ועשה מהן כלים חזרו לטומאתן הישנה.

כלי עץ ועור ועצם וזכוכית פשוטיהן טהורין, מקבליהן טמאין, נשברו נטהרו, חזר ועשה כלים מקבלין טומאה מכאן ולהבא.

כלי זכוכית גזרו רבנן טומאה משום כלי חרס, אבל דיני הטומאה הוא ככלי מתכת כיוון דיש להן תקנה שנשברו ככלי מתכת, ואעפ"כ אין טומאתן חוזרין עליהן בחזרה ועשה כלי, דדין טומאה ישנה מדרבנן היא, וגזרו רק על טומאה דאורייתא

ולא על כלי זכוכית שטומאתן מדרבנן.

פשוטי כלי מתכות נטמאין מדאורייתא, ואעפ"כ לא תקנו כן בכלי זכוכית, להכירא שלא לשרוף עליהו קדשים.

דף ט"ז ע"ב

לרב אשי טומאת כלי זכוכית דינו ככלי חרס. דפשוטיהן טהורין, ואעפ"כ מטמאין מגבן, דנראה תוכו ככרו והוה כתוך.

תקנת טומאה ישנה בכלי מתכות, י"א דווקא בטומאת מת משום גדר מי חטאת דלא תשתכח תורת מי חטאת. דישברוהו שלא יהא צריך להמתין להזאת שלישי ושביעי, לאביי גזירה שמא לא יקבנו בכדי טהרתו, לרבא גזירה שמא יאמרו טבילה בת יומא עולה לה בלא הערב שמש, ונפק"מ בשבר כולו.

מי"ח דבר המניח כלים תחת צינור לקבל מי גשמים בכל סוגי כלים, לב"ש הויין שאובין ופוסלין המקוה א' מניח וא' שוכח, ב"ה מטהרין בשוכח, ב"ש מודין בשוכח בחצר כשאינו תחת צינור, ונחלקו ר"מ ורבי יוסי אם ב"ה חזרו והודו לב"ש.

פלוגתא דב"ש וב"ה בצינור אינו אלא בהניחן בשעת קישור עבים ונתפזרו וחזרו ונתקשרו אם בטלה מחשבתו, אבל הניחן בשעת קישור עבים לכו"ע טמאים, ובשעת פיזור עבים לכו"ע טהורין.

בנות כותים נדות מיום שנולדו מגזירת חכמים, דהכותים לא דרשו בתינוקות בת יום אחד מטמאה, ולר' יוסי גם זה מי"ח דבר.

יום ב' פר' ויקרא כ"ז אדר תש"פ

דף י"ז ע"א

כל המטלטלין מביאין טומאה בעובי המרדע, לרבי טרפון כלי אפילו כל שהוא, אב הטומאה משום שהאחיל על המת והאדם הנושא אינו אלא ראשון וטמא עד הערב, לר"ע חכמים גזרו טומאה בעובי המרדע גזירה הקיפו שיש בו טפח משום עוביו, שיהא הנושא צריך הזאה כיוון דטמא מן התורה ויאמרו דאין טומאת מת צריך הזאה.

הבוצר לגת, לשמאי היין הנדלף מהן הכשירו את הענבים לקבל טומאה והלל כפף לדבריו. והטעם: י"א גזירה שמא יבצרנו בקופות טמאות למ"ד כלי טמא מחשב להמשקה להכשיר הואיל וטומאתו והכשירו באים כאחד, ולמ"ד דאין כלי טמא חושב משקין גזירה שמא יבצרנו בקופות מזופפות דהיין לא אזיל לאיבוד.

וי"א גזירה משום אשכולות הנושכות זו בזו שבשעה שמפרידן בידיים נסחט המשקה עליהם.

וי"א דפעמים הולך לרכמו לידע אם הגיעו ענבים לבצירה ונטול אשכול לסוחטו ומזלף ע"ג ענבים והמשקה עודו עליהן בשעת בצירה.

דף י"ז ע"ב

גידולי תרומה הרי הן תרומה מי"ח דבר. לר' חנינא גזירה משום תרומה טהורה ביד ישראל שמא יזרענה לבטלה מתורת תרומה, לרבא מהמימנין ליה דהרי היה יכול לפטור בחיטה אחת ולא עשה כן ש"מ דאינו חשוד, אלא גזירה משום תרומה טמאה ביד כהן שרוצה לזרעה כדי להתירה, ודלמא משהי ליה עד זמן זריעה.

מי שהחשיך לו בדרך מי"ח דבר גזרו שיפקד ביד נכרי ולא יטלטלנו פחות פחות מארבע אמות.

גזרו על פתן ושמנן משום יינן, ועל יינן משום בנותיהן ועל בנותיהן משום ע"ז וכולן מי"ח דבר הן.

גזרו על תינוק נכרי שנטמא בזיבה שלא יהא תינוק ישראל רגיל אצלו במשכב זכר. **משנה.** דברים שנחלקו ב"ש וב"ה בערב שבת. בשביתת כלים - לב"ש אסור שכליו יעשו מלאכה בשבת, ולכן אין שמים בתוכם בע"ש אלא אם כן עיקר מלאכתן היא נעשה מבעוד יום, מכירה וטעינה והגבהה לנכרי אלא אם כן יגיע למקומו מבעוד יום, עורות לעבדו ובגדים לכובס נכרי אא"כ יעשו מבעוד יום דב"ש מחמיר וב"ה מתיר, ורשב"ג אומר שבבית אביו נתנו כלי לבן לכובס ג' ימים לפני שבת וכדברי ב"ש, ב"ש מודו דטוענין קורת בית הבד ועגוליה הגת.

דף י"ח ע"א

לישה של קמח וטיט לרבי חייב כשנתן המים לרבי יוסי אינו חייב עד שיגבל. לישה של דיו לרב יוסף כפלוגתא דקמח, לאביי לכו"ע א"צ גיבול.

אין נותנין חטין לתוך הרחיים של מים אלא בכדי שיטחנו מבעוד יום גם למ"ד שבייתת כלים מותר, משום השמעת קול דאושוא מילתא ואיכא זילותא דשבת.

שבייתת כלים לרב יוסף בין לב"ש ובין לב"ה אסור מדאורייתא מקרא דכתיב ובכל מעשה כגון הנהו דמתני' - שריית דיו סמנים כרשינן אונין של פשתן תוך התנור, מצודות חיה ועוף ודגים באופן שהם נדבקים להמצודה מאליו, מוגמר וגפרית תחת הכלים לב"ש אסור לב"ה מותר, משא"כ רחים דעבדי מעשה, ולרב אושיעא א"ר אסי ב"ה לא ס"ל דין דשבייתת כלים גם בעבדי מעשה ולב"ש אסור גם בלא עבדי מעשה.

פותרין מים פלגיה ע"ש עם חשיכה ומתמלאת והולכת כל היום, ומניחין קילור ע"ג עין ואיספולגית ע"ג מכה (ומותר לכו"ע דאין בזה משום שבייתת כלים).

דף י"ח ע"ב

לב"ש דשבייתת כלים אסור גם בלא עבדי מעשה הא דתניא דמוגמר וגפרית תחת הכלים מותר משום דמנחי אארעא ולא בכלי, וגיגית ששורין בו שחר ונר הדולק בשבת וקדירה שע"ג כירה ושפוד שבתוך התנור מותר דמפקיר כליו.

מודו ב"ה דלא תמלא קדירה דברים הצריכים בישול ביותר וכן לא ימלא נחתום חבית של מים להניח בתוך התנור ע"ש עם חשיכה גזירה שמה יחתה ואם נתנן אסורין במוצ"ש בכדי שיעשו.

שמה יחתה לא אמרינן במקום דיזיק - העשן, רוח, בעקורה וטוחה, בקדרה חייתא, בדבר מבושל כל צרכו, קרא (מין ירק) חייא.

בשר גדי ותנור סתום בטיט לכו"ע מותר, ברחא - בשר איל גדול ולא סתום פי התנור לכו"ע אסור, גדי ואינו סתום או ברחו וסתום לל"ק לרב אשי מותר ורבי ירמיה מדפתי אסור, לל"ב לכו"ע מותר ופליגי ברחא ואינו סתום, ובשר ע"ג גחלים ואינו בתנור לכו"ע אסור.

לב"ש לא ימכור חמצו לנכרי, אלא אם כן יודע בו שיכלה קודם פסח, ולב"ה כל זמן שמוותר לאכול מותר למכור. לרבי יהודה אסור למכור כותח ל' יום קודם פסח וכשיטת בית שמאי.

יום ד' פר' ויקרא כ"ט אדר תש"פ

דף י"ט ע"א

נותנין מזונות לפני כלבו המוטל עליו לזוננו, נטלו ויצא אין נזקקין לו ואין בה משום שבייתת בהמתו, וכן לפני עכו"ם הגם דלא רמי עליו לזוננו.

לא ישכיר כליו לעכו"ם בע"ש לעשות בהן מלאכה דנראה כשמשכירו לצורך שבת. בד' וה' מותר.

לא ישלח איגרת ביד נכרי ע"ש, בד' וה' מותר, והנ"מ דאין בי דואר קבוע, מותר גם בע"ש לב"ש כדי שיעזב לביתו לב"ה לבית הסמוך לחומה בעיר שנשלח שם, ואם קצץ לו דמים מותר לב"ה אפי' לא קביע בי דואר. אמרו על רבי יוסי הכהן או ר"י החסיד שלא נמצא כת"י ביד נכרי מעולם.

אין מפליגין בספינה לדבר הרשות פחות מג' ימים לפני שבת, לרבי פוסק עימו לשבות וא"צ לשבות, לרשב"ג א"צ לפסוק. ומהלך יום א' מותר.

אין צריין על עיירות של עכו"ם פחות מג' ימים לפני שבת. ואם התחילו אין מפסיקין. **בגדים לבנים** קשים לכבסם משל צבועים, ולכן מנהגו של בית ר"ג ליתן כלי לבן לכובס ג' ימים לפני שבת וצבועים גם בע"ש, גם נפק"מ לשכר הכובס.

הנותן בגדו לכובס ימדוד אותו בנתינתו ובנטילתו ממנו, שמה נמתח או שמה נתקצר מחמת רותחין.

דף י"ט ע"ב

מודים ב"ש שטוענין קורות בית הבד בע"ש. דגזרו רק אילו עבדו בשבת חייב חטאת משא"כ כשכבר טחנו ברחיים לפני"כ ובלי הקורה יוצאין מאליהן.

השום ובוסר והמלילות שריסקן מבעוד יום ועדיין מחוסרין דיכה, לכו"ע לא יגמר משתחשך, ולא מהני שטען עליהן הקורה מבעוד יום, ובמחוסרין שחיקה לרבי ישמעאל יגמר דאתו ממילא ולר"ע לא יגמור, והלכה כר"ג. לרבי יוסי בר חנינא ה"ט דטוענין קורות בית הבד בע"ש (ור"א ס"ל דאין ראייה משם דכאן כמחוסרין דיכה).

חלות דבש שריסקן בערב שבת ויצאו מעצמן, לת"ק אסורין לאותו שבת, ולרבי אלעזר מותר דזב מעצמן, לרבי אלעזר בן פדת ה"ט דרבי ישמעאל, (אבל רבי יוסי בר חנינא ס"ל דאין ראייה משם דבש מעיקרא אוכל וסוף אוכל ולא שייך ביה סחייתא משא"כ הדיה דרבי ישמעאל מייירי בזיתים וענבים דמעיקרא אוכל והשתא משקה ויש חשש סחיטה, ולר"א יש ברייתא דלאו דוקא דבש אלא ה"ה דפליגי ת"ק ור"א בזיתים וענבים).

מוקצה לרבי יהודה אסור לרבי שמעון מותר, וכן פליגי רב ושמאל בשמן הנשתייר בזית הבד תחת הטעינה שהוא של בעל הבד, וכן מחלצאות שמסכין בהן הזיתים בבית הבד ושמסכין בהן הפרגמטיא של ספינה ועז העומדת לחלבה ורחל העומדת לגיזתה, ותרנגולת העומדת לכיצתה, ושור העומד לחרישה, דרב ס"ל דין מוקצה כרבי יהודה ושמאל מתייר כר"ש.

משנה. אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום, אין נותנין פת לתנור עם חשיכה ולא חררה ע"ג גחלים אלא כדי שיקרמו פניה מבעוד יום, ולר"א כדי

שיקרמו התחתון שלה. משלשלין את הפסח בתנור עם חשיכה. מאחזין את האור במדורת בית המוקד ובגבולין כדי שתאחז האור ברובו, רבי יהודה אומר בפוחמין כל שהוא.

יום ה' פר' ויקרא ר"ח ניסן תש"פ

דף כ' ע"א

כל המבושל כמאכל בן דרוסאי נחשב כמבושל לענין שבת, ולענין בישולי נכרים, והוא שיעור 'כדי שיצולו מבע"י ששינו במשנתנו, ומותר להשהותו ע"ג כירה בע"ש אע"פ שאינה גרופה וקטומה.

כדי שיקרום תחתון של פת שאמר רבי אליעזר, היינו החלק הדבוק בדפני התנור. **משלשלים את הפסח בתנור עם חשיכה**, ואף שבגדי שלם שאינו מנותח אסור אלא כדי שיצולו מבעוד יום - בני חבורה זריזין הן ומזכירין זה את זה ולא יבואו לחתות בגחלים.

איברים ופדרים מותר להקטירם אפילו בשבת, שנאמר 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם' - דווקא במושבותיכם אבל בבית המקדש מותר. אבל מדורת בית המוקד שאינה אלא לצורך כהנים אסור להדליקה בשבת, אך מותר להאחזי בה את האור לפני חשיכה ואין צריך שתאחז ברובה, מפני שכהנים זריזים הם ולא גזרו בהם שמה יבעירה בשבת.

מדורה בגבולין צריך שתאחז האור ברובה מבעוד יום, לרב - רוב כל אחד ואחד ומהעצים, לשמואל - עד שא"צ סיוע לעוד עצים.

ענף יחידי - י"א שצריך שתאחז האור ברוב עביו, וי"א ברוב היקפו, ואמר רב פפא שכיון שי"א כך וי"א כך - צריך שניהם - רוב עביו ורוב היקפו.

מדורה של קנים או של גרעיני תמרים - לרב הונא: במפורים - אין צריכים רוב, לפי שאין כבים והולכים אלא דולקים, אבל אגודת קנים או גרעינים כחותלות - צריכים רוב, שאין השלהבת יכולה להכנס ביניהם. לרב חסדא: להיפך, במפורים צריכים רוב כיון שאין אחת מבעירה חברתה, ורק באגודים אין צריכים רוב לרב כהנא: בקנים סובר כרב הונא, שמחמת כובדם אין מתפזרים, ובגרעינים סובר כרב חסדא.

דף כ' ע"ב

ארבע מדורות אין צריכים רוב - זפת, גפרית, גבינה, רבב. ולמתניתא אף קש וגבבא. **עצים של בבל** אין צריכים רוב, לרב יוסף היינו שוכא דארזא (צמר שבין הקליפה לעץ הארז) לרמי בר אבא היינו 'זאזא' (שערות הגדלות סביב האילן. המתרגם)

הדרן עלך יציאות השבת
פרק שני במה מדליקין

משנה: אין מדליקים נר שבת באלו הפתילות: לכש (צמר שבין הקליפה לעץ הארז), חוסן (פשתן דלא נפיץ), כלך (פסולת משי), פתילת האידן (צמר שבין הקליפה לעץ הערבה), פתילת המדבר (מין עשב), ירוקה שעל פני המים (ירקוקת שעל שולי ספינה). **ואלו שמנים הפסולים להדלקה**: זפת, שעוה, שמן קיק, שמן שריפה, אליה, חלב. חלב מבושל - לנחום המדי כשר לחכמים פסול.

בברייתא הוסיפו לפסול צמור ושיער, ותנא דידן לא תני להו, שבין כך אינם דולקים שאין השלהבת אוצת בהם.

שעוה - פסולה לשמן ולא לפתילה.

עטרן - פסולת הזפת, שעוה - פסולת הדבש. ונפק"מ למקח וממכר, שמי שמכר לחבירו שעוה נותן לו פסולת הדבש.

יום ו' פר' ויקרא ב' ניסן תש"פ

דף כ"א ע"א

פתילות ושמנים שאין מדליקין בהן בשבת עושים מהן מדורה. בין להתחמם כנגדה בין להשתמש לאורה בין ע"ג קרקע בין ע"ג כירה.

שמן קיק לשמואל הוא שמן של מין עוף לרב יצחק בדר"י שמן שעושיין מגרעיני צמר גפן, לריש לקיש מין עץ המוזכר במעשה של יונה הנביא.

פתילות שאין מדליקין בהן, הוא מפני שאור מסכסכת בהן. שמנים, מפני שאין נמשכין אחר הפתילה.

פתילות ושמנים האסורין אם נתן בתוכן שמן כל שהוא לא מהני, חוץ מחלב מהותך וקרבי דגים שנמוחו דאינם אסורים אלא משום גזירה אטו חלב שאינו מהותך וקרבי דגים שלא נמוחו. ומותר לסמוך פתילה שלא תיפול עם פתילה פסולה.

פתילות ושמנים האסורין אין מדליקין בהן את המנורה במקדש. דבעינן שתהא השלהבת עולה מאליה ולא שתהא צריכה תיקון, ולכן אין עושיין פתילות מבגדי כהונה שיש בהן צמר אלא מבובין, ולשמחת בית השואבה מותר דלאו דאורייתא היא.

דף כ"א ע"ב

דין פתילות ושמנים האסורין בשבת לענין נר חנוכה. לרב הונא אין מדליקין לא בחול דכבתה זקוק לה, ולא בשבת דמותר להשתמש לאורה ואיכא למיחש להטייה, לרב חסדא בחול מותר דכבתה אין זקוק לה, ולא בשבת דמותר להשתמש לאורה. לר"ז א"ר מתנה או רב מותר בין בשבת בין בחול דכבתה אין זקוק לה ואסור להשתמש לאורה.

מצוות נר חנוכה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק (דכליא ריגלא דתרומודא) דהיינו אי לא אדליק מדליק א"נ לשיעור השמן.

מצוות נר חנוכה נר איש וביתו. למהדרין נר לכל אחד. מהדרין מן המהדרין לב"ש

פוחת והולך לב"ה מוסיף והולך. ופליגי אי מדליקין כנגד ימים הנכנסין או יוצאין, או כנגד פרי החג שמתמעטין והולכין או משום מעלין בקודש.

גר חנוכה מצווה להניחה על פתח ביתו לחצר, היה דר בעליה מניחה בחלון הסמוכה לרה"ר. ובשעת הסכנה מניחה על שולחנו ודיו.

צריך גר אחרת להשתמש לאורה לעשות היכר. ואם איכא מדורה א"צ, ואדם חשוב צריך גר אחרת אפילו בדאיכא מדורה.

ח' ימי חנוכה, אסור למספד ולהתענות, ואומרים הלל ועל הניסים בהודאה משום נס הנרות.

גמל טעון פשתן והדליק בנרו של חנוני, כשהגר בתוך החנות בעל הגמל חייב, גר בחוץ חנוני חייב, בנר חנוכה פטור.

גר חנוכה מצווה להניחה בתוך עשרה. רבינא הוכיח כן מהא דחנוני פטור בנר חנוכה ולא אמרינן דהיה לו להניח למעלה מעשרה. ודחו ראייתו דילמא אי מטרחי ליה טובא אתי לאימונעי ממצוה.

שב"ק פ"ר ויקרא ג' ניסן תש"פ

דף כ"ב ע"א

גר חנוכה שהניחה למעלה מכ' אמה פסולה כסוכה ומבוי, דלא שלט בו עין וליכא פרסומי ניסא.

הבור ריק אין בו מים (דכתיב ביוסף) אבל נחשים ועקרבים יש בו.

גר חנוכה מצווה להניחה בטפח הסמוכה לפתח, פליגי אי מצד ימין או שמאל. הלכתא משמאל כדי שתהא גר חנוכה משמאל ומזוזה מימין.

אסור להרצות (למנות) מעות כנגד גר חנוכה שלא יהא מצות בזויות עליו כדילפינן בכיסוי הדם דכתיב ושפך וכיסה כמה ששפך יכסה שלא יכסנו ברגל. ומטעם זה לא יסתפק בנוי סוכה (אלא אם כן התנה).

הדלקה מנר לגר לרב אסור. ח"א משום ביזוי מצוה כשמדליק ע"י קיסם שאינו מן המצוה מנר של מצוה, ולרב אדא בר אהבה משום דקא מכחיש מצוה דשואב קצת מלחלוות שמונ. ונפק"מ אם מותר להדליק מהגר עצמו בלי קיסם. לשמואל מותר להדליק מנר לגר.

רבה פסק כרב באיסורי חוץ מהנך תלת דעביד כשמואל מדליקין מנר לגר, מתירין ציצית מבגד לבגד, והלכה כר"ש דגורר אדם מטה כסא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ, דס"ל דבר שאין מתכוין מותר.

דף כ"ב ע"ב

מעשר שני אין שוקלין כנגדו דיגרי זהב אפילו לחלל עליו מע"ש אחר, גזירה שמה לא יכוין משקלותיו וקא מפיק להו לחולין.

גר מערבי במנורת בית המקדש עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל, שלא נכבה עד שמת שמעון הצדיק א"ע"פ שנתן בה שמן כמדות חברותיה.

במנורת בית המקדש היה מתחיל להדליק מן גר מערבי וממנה הדליק מנר לגר. ולמאן דחושש לביזוי מצוה צ"ל שהיו פתילות ארוכות.

מספק"ל אי הדלקת גר חנוכה תלויה בהדלקה או עיקר מצוותה תלויה בהנחה, ובזה תלויה אם מדליקין מנר לגר דאם הדלקה עושה מצוה מדליקין כעין בהמ"ק מנר לגר, ואי הנחה עושה מצוה אין מדליקין משום דהדלקה לאו מצווה כולי האי.

היה תפוש גר חנוכה ועומד לא יצא אפילו למ"ד הדלקה עושה מצוה דהרואה אומר לצרכו אוחזו. ומטעם זה גם אם הדליקה בפנים והוציאה לא יצא אפילו אם הנחה עושה מצוה.

יום א' פר צו ד' ניסן תש"פ

דף כ"ג ע"א

הדלקה עושה מצווה ולא הנחה, מדמברכים להדליק גר של חנוכה. ולכן עשית שהייתה דולקת מערב שבת למוצ"ש מכבה ומדליקה. ולכן גם אם חרש שוטה וקטן הדליקו אינו כלום. אבל אשה מדליקה, דנשים חייבות בנר חנוכה שאף הן היו באותו הנס.

אכסנאי חייב בנר חנוכה. ומשתתף בפרוטה. ונשוי שמדליקין עליו בביתו אינו צריך.

כל השמנים יפה לגר ושמון זית מן המובחר הן לגר חנוכה דצלול ומאיר, אע"פ שממחר לכלות יותר משמן שומשום, והן לדיו בין לעשן כלי זכוכית בעשן שמן זית עד שמשחיר, וגוררו ליתנו בתוך הדיו, והן לגבל בו אותה השחרורית ומייבשו בחמה לפני שנותנים בתוך הדיו.

מצוה דרבנן מברכים וציונו מלא תסור, או משאל אביך ויגדך, ספק דבריהם לאביי אין מברכים רק ביו"ט שני שלא יזלזלו בו, לרבא מברכים גם על ספק דרבנן חוץ מדמאי דרוב ע"ה מעשרין.

המדליק והרואה (שלא הדליק בביתו) מברכים, המדליק מברך יום א' ג' ברכות, ושאר הימים אינו מברך זמן, הרואה יום א' מברך שעשה נסים ושהחיינו ושאר ימים רק שעשה נסים.

בית שיש לה ב' פתחים פתוחים לחצר מב' רוחות צריכה ב' נרות משום חשדא דבני מתא שיאמרו כי היכי דלא הדליק בהאי לא הדליק בהאי.

בשביל ארבעה דברים אמרה התורה להניח פאה בסוף שדהו (בגמר קצירו ולא שיקצה קודם לכן). גזל עניים - שלא יראה בעה"ב שעה פנויה שאין עניים שם ויאמר לקרובו שימחה ליטול לפני שבאים אחרים, ביטול עניים - שלא היו יודעים מתי יקצור, חשד - שלא יאמרו העוברים ושבים תבוא מארה לאדם שלא הניח פאה

בשדהו, רמאים - שאומרים כבר הנחה.

דף כ"ג ע"ב

בכלי אחד מדליקין כמה בני אדם, אם מחולקים למעלה, דאל"כ הוא כמדורה ואפילו לאחד אינו עולה.

גר שבת קודם לגר חנוכה וקידוש היום משום שלום בית דבני אדם מצטערין לישב בחושך, גר חנוכה קודם לקידוש משום פרסומי ניסא אע"פ שקידוש היום תדיר.

הרגיל בנר דשבת וחנוכה הו"ל בניי ת"ח, דכתיב כי נר מצוה ותורה אור ע"י גר מצוה זוכין לאור תורה. הרגיל במזוזה זוכה לדירה נאה. הזהיר בציצית זוכה לטלית נאה. הזהיר בקידוש היום זוכה וממלא גרבי יין.

רב הונא היה עובר תמיד על פתחו של רבי אבין חרש עצים וראה שמדליק הרבה נרות לכבוד שבת ואמר ששני גדולים עתידיים לצאת ממנו ויצא ממנו רב אידי ורב חייא בניו, וכן ראה רב חסדא בבית אביו או חתנו דרב שיזבי ואמר שעתיד לצאת מבית זה אדם גדול.

לא יקדים להדליק מבעוד היום גדול דאין ניכר שהוא לכבוד שבת, ואין לאחר דאין זה דרך ארץ, ולמדים זאת ממה שנאמר לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד אש לילה שהיו משלימים זה את זה.

מאן דאזהב רבנן הו"ל בניו רבנן, דמוקיר רבנן הו"ל חתנים רבנן, דדחיל מרבנן הוא גופא הוי צורבא מרבנן, ואם אינו רגיל לעסוק בתורה משתמע מילתא כרבנן.

אין מדליקין שמן תרומה שנטמאה העומד לשריפה לרבה גם בשבת גזירה שמה יטה כדי שיתבער מהר, ויו"ט גזירה אטו שבת. לרב חסדא דווקא יו"ט שחל בע"ש דאין שורפין קדשים ביו"ט.

יום ב' פר צו ה' ניסן תש"פ

דף כ"ד ע"א

הבא להזכיר של חנוכה בבהמ"ז מזכיר משום פרסומי ניסא אע"פ שחנוכה הוא מדרבנן. ומזכירו בהודאה כמו בתפילה.

להזכיר של ר"ח בבהמ"ז י"ל כיוון דאורייתא הוא עדיף מחנוכה או כיוון דלא אסור בעשיית מלאכה אין מזכירין. לרב מזכיר לרב חגיגא לא. ולהלכה מזכירין.

ימים שיש בהן קרבן מוסף [ר"ח וחזה"מ] אומר מעין המאורע עבודה בערבית שחרית ומנחה (לבקש רחמים להשיב העבודה לעשות קרבנות היום). לא אמר מחזירין אותו. ואין בהן קידוש על הכוס, ויש בהן הזכרה בברכת המזון.

בתעניות של בה"ב בעצירת גשמים, ושל מעמדות אומר מעין המאורע בשומע תפילה בערבית שחרית ומנחה (בערבית של ליל כניסתו, אע"פ שמתחיל להתענות בבוקר ובמוצאי תענית אינו אומרה אע"פ שעדיין מתענה). לא אמר אין מחזירין אותו (דלאו דאורייתא הוא). ואין בהם הזכרה בברכת המזון (בליל כניסת התענית, וכ"ש ביציאתו).

להזכיר של חנוכה במוסף (של שבת ור"ח בתוך חנוכה) לרב הונא ורב יהודה אינו מזכיר דאין המוסף משום חנוכה, לר"נ ור' יוחנן מזכיר דיום הוא שחייב בארבע תפילות. ולהלכה מזכיר.

ראש חודש שחל בשבת לרב המפטיר אינו מזכיר של ר"ח שאילמלא שבת אין נביא בראש חודש. וכן יו"ט שחל בשבת א"צ להזכיר של יו"ט בהפטרה של שבת במנחה (שנהגו כן בימיהם) שאילמלא שבת אין נביא במנחה של יו"ט. ואין הלכה כמותו.

דף כ"ד ע"ב

יוה"כ שחל בשבת לרבי יהושע בן לוי מזכיר של שבת בנעילה שהיום נתחייב בארבע תפילות (ומה"ט מזכירין גם של חנוכה במוסף, ור"ח במפטיר של שבת, ויו"ט במפטיר בשבת במנחה). וכן הלכה.

יו"ט שחל בשבת אין ש"ץ של ערבית (המתפלל ברכת מעין שבע קונה שמים וארץ מגן אבות דבברו) מזכיר בה של יו"ט שגם בשבת לא נתקנה אלא משום סכנה.

אין מדליקין בחלב בין לת"ק ובין חכמים בין מבושל בין אינו מבושל, ונפק"מ ביניהם ע"י תערובת שמן כל שהוא. ואין ניכר מי אוסר ומי מתיר.

משנה אין מדליקין בשמן של תרומה טמאה. עטרן (פסולת הזפת) לרבי ישמעאל אין מדליקין בו שריחו רע ואינו כבוד שבת, וחכמים מתירין בכל השמנים, לר"ט אין מדליקין אלא בשמן זית.

טעמא דאין שורפין קדשים ביו"ט. לדבי חזקיה מייטור 'עד בוקר' ליתן לו בוקר שני, שהוא חול המועד ולא ביו"ט. לאביי עולת שבת בשבתו ולא עולת חול בשבת ולא עולת חול ביו"ט. לרבא הוא לבדו יעשה לכם, אוכל נפש מותר ולא מכשירין, לבדו ולא מילה שלא בזמנה דיכול לעשותה אחר יו"ט וה"ה שריפת קדשים. לרב אשי יו"ט עשה ול"ת ואין עשה דשריפת קדשים דוחה ל"ת ועשה.

יום ג' פר צו ו' ניסן תש"פ

דף כ"ה ע"א

כשם שמצוה לשרוף קדשים שנטמאו כך מצוה לשרוף תרומה שנטמאה דדמאי לקדשים. ומשום תקלה.

בשעת ביעור שמן טמא מותר ליהנות ממנה, שנאמר נתתי לך משמרת תרומתי, ב' תרומות א' טהורה וא' טמאה שיהא שלך להיסקה תחת תבשילך, או מ'ולא בערתי ממנו בטמא' דכתיב במעשר שני דמשמע אבל אתה מבעיר שמן תרומה שנטמאת, או ממה שדרשו תתן לו ולא לאורו שיתן לכהן דבר הראוי לאכול, מכלל דמותר ליהנות מאורו.

שמן של קודש שנטמא אסור ליהנות ממנה דרק תרומה שנטמא מותר ליהנות ממנו אבל קדשים יש לה יותר חומרות מתרומה, או משום דקדשים חמור יותר דעונשו כרת משא"כ תרומה דאין ענשו אלא מיתה בידי שמים.

דף כ"ה ע"ב

הטעם שאין מודליקין בעטרן לרבי ישמעאל משום שריחו רע וגזרו שמה יניחנה ויצא, והדלקת נר שבת במקום סעודה חובה משום כבוד שבת.

רחיצת ידיים ורגליים בחמין בע"ש לרב רשות ויא מצוה, שכן היה מנהגו של רבי יהודה בר אלעאי שהיה רוחץ פניו ידיו ורגליו בחמין ע"ש ומתעטף ויושב בסדינין המצוייצין ודומה למלאך ה' צבאות.

ציצית בבגד של פשתן לב"ש כלאים, ולב"ה חייבין דילפינן מסמוכין דלא תלבש שעטנז לגדילים תעשה לך, ותלמידי רבי יהודה ב"א ס"ל דהגם דהלכה כב"ה גזרינן משום כסות לילה דאין חייב בציצית ופוטרינן גם ביום משום שב"ד מתנין לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה.

ותזנה משלום נפשי זו הדלקת נר שבת שאם אין נר אין שלום, שהולך ונכשל והולך באפילה.

נשיית טובה, לרבי ירמיה זו בית המרחץ, לרבי יוחנן זו רחיצת ידיים ורגליים בחמין, לר' יצחק נפחא זו מטה נאה וכלים נאים שעליה, רב אבא זו מטה מוצעת ואשה מקושטת לתלמידי חכמים.

איזהו עשיר לר"מ כל שיש לו נחת רוח מעשרו, והיינו ששמח בחלקו אם הוא מעט אם רב. לר"ט שיש לו ק' שדות וק' כרמים וק' עבדים שעובדין בה. לר"ע שיש לו אשה נאה במעשים. לרבי יוסי שיש לו בית הכסא סמוך לשולחנו.

יום ד' פר ויקרא ז' ניסן תש"פ

דף כ"ז ע"א

אין מודליקין בצרי (שמן אפרסמון. רמב"ם בפיה"מ). א) מתוך שריחו נודף גזירה שמה יסתפק ממנו וחייב משום מכבה. ב) מפני שעף ומדליק את הבית (ויבוא לככות. תוס').

ג) לרבי שמעון ב"א דאין מודליקין אלא ביוצא מן הפרי וצרי אינו אלא שרף העץ ואין השמן נמשך בו (רש"י ד"ה אין מודליקין בצרי לל"א).

אין מודליקין בטבל טמא בחול ואין צ"ל בשבת. דכתיב ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי, ב' תרומות טהורה וטמאה, מה טהורה אין לך אלא משעת הרמה (שהאוכל טבל במיתה) אף טמאה אין לך (להסקה) אלא משעת הרמה.

אין מודליקין בנפט לבן בין בחול בין בשבת מפני שהוא עף (אבל נפט שאינו לבן מדליקין בו אע"פ שריחו רע ע"י במשנה לעיל כ"ד ע"ב וברש"י שם ובתוס' כ"ה ע"ב ד"ה מתוך).

כל היוצא מן העץ לרבי ישמעאל אין מודליקין בו. לרבי ישמעאל בן ברוקא אין מודליקין אלא ביוצא מן הפרי. לר"ט אין מודליקין אלא בשמן זית. לרבי יוחנן ב"ג מודליקין בכל השמנים - בשמן דגים, ועטרן היוצא מן העץ (אע"פ שריחו רע ולא כרבי ישמעאל כ"ד ע"ב) חוץ מפסולי שמנים דמתניתין. לרבי שמעון שזורי מודליקין בשמן פקועות ונפט. לסומכוס כל היוצא מן הבשר (חלב. רש"י) אין מודליקין בו, אלא בשמן דגים. נפק"מ בין סומכוס לרבי יוחנן ב"ג חלב עם תערובות שמן כל שהוא אחד כשר ולחוד פסול. ולדידיה אין שמן דגים כשר אלא עם תערובות שמן (רש"י).

כל היוצא מן העץ לרשב"א אינו מקבל טמאה בג' על ג' אצבעות חוץ מפתן. וכיוון דאינו מקבל טמאה מסככין בו.

דף כ"ז ע"ב

סתם בגד האמור בתורה ככל הטומאות ובציצית לרבי ישמעאל היינו צמר ופשתים כמו שפרט הכתוב בטומאת נגעים (ויש ברייתא אחרת בדעת רבי ישמעאל ע"י להלן כ"ד ע"ב).

רשב"א דס"ל (לעיל ע"א) דבר היוצא מן העץ אינו מקבל טמאה, לאביי הוא משום דס"ל כרבי ישמעאל דרק בגדי צמר ופשתים מקבלים טמאה, ולפ"ז לאו דווקא יוצא מן העץ אלא כל דבר שאינו צמר ופשתים. ולרבי לרשב"א שאר מינים מקבלים טמאה בג' על ג' טפחים דראוי גם לעשירים, משא"כ ג' אצבעות דחזי רק לעניים (ועיין דף כ"ז עוד דעות).

והבגד לרבות ג' אצבעות על ג' אצבעות דצמר ופשתים מקבל טמאה, ואין לומר דבא לרבות רק ג' טפחים על ג' טפחים ולא ג' אצבעות, דג' טפחים ילפינן ק"ו משתי וערב דמקבל טמאה.

לאביי דג' טפחים בשאר בגדים ג"כ לא מקבל טמאה (דלא כרבא) לא אמרינן דריבוי דהבגד לרבות ג' טפחים דשאר בגדים, דתרי מיעוטי דבגד כתיב, והבגד כי יהיה בו נגע צרעת בבגד צמר או בגד פשתים.

יום ה' פר ויקרא ח' ניסן תש"פ

דף כ"ז ע"א

רבא דס"ל בג' טפחים על ג' טפחים מטמא בשאר בגדים, הגם דס"ל כרבי ישמעאל (כ"ו): דילפינן מטומאת נגעים דרק צמר ופשתים מטמא, היינו משום דכתיב בטומאת שרצים - או בגד לרבות שאר מינים בג' אצבעות, ולאביי ילפינן מזה דג' אצבעות מטמא בשרצים דלא ילפינן מנגעים דחמירי דמטמא בשתי וערב, ולרבי ילפינן שרצים מנגעים דאין נגעים חמירי.

איך תני דבי רבי ישמעאל - אין לי אלא בגד צמר ופשתים כדכתיב בטומאת נגעים מניין לרבות שאר מינים ת"ל בטומאת שרצים או בגד. לאביי האי תני חולק

על תנא דבי ר"י הג"ל (כ"ו ע"ב) דטומאת שרצים ילפינן מטומאת נגעים דמטמא רק צמר ופשתים. לרבי אינו חולק ובא לרבות דג' אצבעות מטמא בין בנגעים ובין בשאר טומאות, וחזר רבא ממה שאמר לעיל (שם) דרבי ישמעאל לית ליה טומאת ג' אצבעות בשאר בגדים.

לרב פפא תנא דבי ר"י הראשון (כ"ו ע"ב) דיליף כל בגד בתורה מנגעים דאינו אלא צמר ופשתים אינו לענין שאר טומאות שהרי איך תנא דבי ישמעאל למד מ'או בגד' שכן מטמאים, אלא שבא למעט לענין העלאת כלאים עליו דאסור רק בבגד ופשתים, אע"ג דבהדיא כתיב בכלאים צמר ופשתים ס"ד דהיינו רק דרך לבישה. ואמרו בגמ' דרב פפא דבואת היא, דל"ו הוא מה לבישה דנהנה כל גופו צמר ופשתים אין מידי אחרת לא העלאת לא כל שכן.

דף כ"ז ע"ב

לרב נחמן בר"י תני דבי ר"י הראשון דממעט שאר בגדים בשאר דיני התורה בא לרבות ציצית דחייב רק בבגדי צמר ופשתים, ואע"פ שכבר הוקש ציצית לשעטנז, הפסוק בא להוציא מדברי רבא.

רבא דורש מיתור "הכנף" לרבות שאר בגדים דחייב בציצית, ולא תפטור מההיקש לשעטנז דרק בגדי צמר ופשתים, וההיקש הוא רק לענין חוטי הציצית, ולומר דצמר ופשתים פוטרים גם שלא במינן, אבל שאר מיני חוטינן כשרים רק במינם כדכתיב 'הכנף' מין כנף.

אשר תכסה בה לרבות כסות סומא שישנו בראיה אצל אחרים, וקרינן ביה וראיתם אותו משא"כ כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים, אבל לא מריבין מיניה שאר בגדים כיוון דסמך שעטנז לציצית דאינו אלא בצמר ופשתים.

שיטת רשב"א (לעיל כו.) שאין מסככין בדבר המקבל טומאת נגעים אע"ג דאינו מטמא בטומאת מגע, דאמר אין מסככין בפשתן ולא 'בבגד פשתן'. וכך סובר גם סומכוס, דאמר המסכך בשתי וערב פסולה דמטמא בנגעים.

שתי וערב שמטמאין בנגעים, לר"מ מטמא מיד שנטווה, לרבי יהודה השתי משישלה מן היורה, והערב מיד, ואונין של פשתן משיטלבנו בתנור. וכן ס"ל לרשב"א (לל"ב ברש"י).

משנה, כל היוצא מן העץ אין מודליקין בפתיליו, אלא בפשתן (הנפוץ עיין לעיל כ:). דהאור נתלית בו (רמב"ם), (ודווקא לפתילות אבל שמן ע"י לעיל כ"ו). ובתוס' שם ד"ה רבי ישמעאל, כל היוצא מן העץ אין האהל עצמו נטמא אלא הכלים שתחתיו, חוץ מפשתן שגם האהל נטמא.

יום ו' פר צו ט' ניסן תש"פ

דף כ"ח ע"א

היוצא מהעץ אינו מטמא טומאת אוהלים. שאם עשה מהן אהל ומת תחתיו א"צ לטבול האהל עצמו חוץ מפשתן שגם האוהל עצמו טמא. דילפינן גז"ש מאוהל דכתיב במשכן שהם של פשתן וקרוי אהל (דהיריעות של שש). וא"צ שיהיו שזורים וחוטינן כפול ו' כדיוטמא כמו במשכן, דאהל אהל בפרשת טומאת אהל ריבה, אבל קרשים עצמן אין קרויין משכן אלא קרשים למשכן.

עור תחש שהוא מכסה העליון גם נטמא בטומאת אוהלים דמקשינן עליון לתחתון מה תחתון (דהיינו יריעות עזים שהם האמצעיות) נקרא אהל (שנאמר לאהל על המשכן והיינו שהם על יריעות שש הראשונות הנקרא משכן) ומטמא, אף עליון איקרי אהל ומטמא.

עור בהמה טמאה רבי אלעזר מסתפק אם נטמא בטומאת אוהלים. דמיבעיא ליה אם תחש שהיה בימי משה טמא היה או טהור. לרב יוסף ודאי טהור היה דלא הוכשרו למלאכת שמים אלא עור בהמה טהורה לבד. לרבא עור בהמה טמאה מטמא באהל מצד השווה דטומאת שרצים ונגעים. לרבי מברניש אתיא בק"ו מנוצה של עזים שאין מטמא בנגעים ומטמא באהל המת (שהם בכלל אוהל הנכתב ביריעות) וק"ו עור בהמה טמאה שמטמא בנגעים דמטמא באוהל המת.

מכסה העליון שביריעות לרבי יהודה שני מכסאות היו א' של עורות אילים מאדמים וא' של עורות תחשים. לרבי נחמיה מכסה אחד היה ודומה לחיה טמאה שמנומרת בגוונין הרבה.

דף כ"ח ע"ב

לא הוכשרו במלאכת שמים אלא עור בהמה טהורה ונפ"מ לענין רצועות של תפילין שיהיו מעור בהמה טהורה.

שין של תפילין הלכה למשה מסיני. וכן תפילין מרובעות, וכן כריכה בשער ותפירה בגידין. וכן רצועות שחורות. וכל אלו צריך שיהיו של בהמה טהורה שנאמר בתפילין למען תהיה תורת ה' בפיך, מן המותר בפיך.

תחש שהיה בימי משה בריה בפני עצמו היה ולא הכריעו חכמים אם היה או בהמה, וקרן היה לו במצחו, ולפי שעה נודמן למשה ועשה ממנו משכן ונגזנו. שור שהקריב אדם הראשון היה לו קרן אחת במצחו ומין בהמה היה.

משנה, פתילת הבגד שקיפלה ולא הבהבה (על השלהבת כדי שתהא מחורכת ותדליק יפה), לר"א טמאה (מקבל טמאה אם היה ג' על ג', דקפול אין מבטלה מתורת בגד) ואין מדליקין בה, לר"ע טהורה דקיפול מבטלה מתורת בגד. מדליקין בה.

פלוגתא דר"א ור"ע אם מדליקין פתילת בגד שקיפלה ולא הבהבה, לר"א א מיידי ביו"ט שחל בע"ש, ובג' ע"ג מצומצמות, והרי אין מסיקין בשברי כלים שנשברו בו ביום וצריך להדליק ברוב היוצא מן הפתילה לעסוק עם הפתילה אחר שנפחת שנשברו בו ביום, נמצא לר"א דמדליק בשברי כלים, ולר"ע אין כבר תורת כלי עליו משקיפלה.